

מסורת הש"ס

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות

מ.

עין משפט
גז מוצה

לד א מיי מיה מהל
שגות ה"א ב ד:
לה ב מיי מיה מהל
פ"ו הלכה ב:

תוספות ישנים

מאי הלוק דמפתה קרן
משונה ליימי פר כבוד
בכשר מלות הוא דמיימי,
וז"ל ולימא ליימי ככש או
אל דלמיה ככרן וי"ל לאין
לנו לברות דמפתה קרן
חדש וז"ל ח"כ למה לו
להלכין דקחמיה ליימי פר
כי הו"ל למפתה מלי הלוק
אז ליימי קרן דלמיה
במקום אחר אין זה הלוק
ואז מיימי קרן דלמיה
כמו מקום אין לנו לברות
דמפתה וז"ל:

מוסף רש"י

תורה אחת הייתה לכם
לעשרה בשבוע והופש
אשר תעשה יד רבה.
בעבודת כוכבים משמע
קרא: דמפתה ככרן ר"ש
אומר בעבודת כוכבים
הכבוד מדבר שגמור כי
דבר י"י כזה שבו על כבוד
רשון שגמור כי אפי"ן
לאלה ולא יהיה לו אלוהים
אחרים על פני הוה"ו (ת"ת).
הדקדוק כל התורה
כולה לעבודת כוכבים.
קרינות על שגמור על כל
עבודתו לאל י"י. מה פ"ו
קרן עליה לא אלה על
עבודה נגמרה שמי על
זוהי כרת, דמפתה קרן
האשכנזי שר תעשה כר
רמה ונכרתה. אף כל
התורה אין מביאין מטא
אלה על דבר שזוהי כרת
שבת: ט"ו. אשכנזי תידי
נשיא ומשיח. דמפתה
ואם נפש ומדי מורה אמת
יהיה לכם והנפש אשר
תעשה כר רמה, ותידי
ונשיא ומשיח ככל ואם
נפש אמת וחיותו: ט"ז.
וילמד עליון מחמתו.
דמפתה ככרן ר"ש הלוק
מחמתו מולא נפש, וזה
לשון דבר שמיין על זוהי
כרת ועל שגמור מטא
בעבודת כוכבים אין בכשר
מלות, נגדי יידי וקשה
כל המורה טלה לעבודת
כוכבים. אף נגד אין חייבין
אלה דבר שמיין על זוהי
כרת ועל שגמור מטא בין
בעבודת כוכבים בין בכשר
מלות. וי"ל בהלוק
בקרבתיהו. דכי סיפ
הלוק נגד מיימידיס
דקרן נגד בעבודת
כוכבים לא דמי למוס קרן
יידי. הי"ן
בקרבתיהו. לוי הלוק
דמפתה שגמור שמיין עידי
הנחת דלא לוי דמי
נעילא למוס קרן לא
לגור לוי. תלמוד
לוימר תורה אמת. עידי
הנחת שגמור שמיין דמי
ומיימי כל דה וזה עשרה
כידר (ט"ו). מאי ליימי.
אפי"ן עיר הנחת כוכב
דכר"ף. ליימי פר צבור
בשאר מצות הוא
דמיימי. ולא היו הלוק.
יכ"ש דבעינין הלוק בין
אפי"ן עיר הנחת לגור
דה"ל אין לגור נפשו יוד
הנחת כל (ט"ו). תידי
נגד היינו קרבי. ולא
היו הלוק (ט"ו). אצטריך.
מורה אמת שדיד ובי א
נגד צריך. הלוק קרן,
ואין לו תקנה. לבי
הנחת ככרן דלא אשכנזי למוס. דמיימי כל דה שמיין עיר הנחת כוכב

מה לה"ן דבר שחייבין על ודונו כרת ושגגתו המאה. אגב שיטפיה נקט לישאל דמתי' דהוריות (דף ט"ז). דלמיה לעיל דשגגתו מטא לא קים ליה בחמות אשה אלא מחמת: בעבודת כוכבים אחיא

מלות מלות דכל מלות דמתי בעבודת כוכבים אצטריך כדדרש בספרי כל מלות זו עבודת כוכבים ששקולה כנגד כל המלות:

וילמד תחתון בעריין. וז"ל מופק לך דמתי המס כרת כהדיא כדדרשי רבנן בסמוך וי"ל דל"י ההוא כרת כמנכר את השם דמתי כתיב את ה' הוא מגדף ונכרתה ופ"י מ"י שהיה עומא (ספסחים דף נ"ג): אית ל"י לרבי מגדף היינו מנכר את השם:

ורבנן האי כבירא מנא דהו. וז"ל כולה מילתא מיימי מילתא מעליה דג"ש ניתנה לדרש לכל מילי וי"ל דעליה דמתי נגדי אמות אשה ונגדי מטא לא מופנה וההוא דיבוס מופנה ור"מ אומר דלפלו מופנה היא דלמות אשה כיון דההוא דלמטא לאו מופנה שנקיין ליה להופנה מלך אחד ודרשינן מופנה משני דלדין דלמתינן בהמלת (מה דף כ"ב):

ואם: מזה ברת כוכבים דבי שחייבין על ודונו ברת ואימא מה עבודת כוכבים שחייבין על ודונו עסקיה ליה דלא גמרינן אלה מה דמתי כההוא קרא דלא כתיב ההם אלא כרת קסבר מגדף היינו עובד עבודת כוכבים וה"ל לרבנן דלא גמרי מה עבודת כוכבים שיש בה לאו וכרת ולא בעו לאו כיון דלא כתיב כההוא פרשה מדע דכפרק בתרא דמכות (ו' י"ג) וסמך ממש פסח ומילה משום דבעינן דמוס דעבודת כוכבים דלמך רחמנא לא תעביד והי קוס עשה וינהו ולא ממעט להו משום דלית בהו לאו כמו בעבודת כוכבים ומינה לרבי דנפקא ליה מטא מעליה בני לאו וכרת כמו בחמות אשה וזמי שפיר דכשעבודת (דף י"ג). דריש רבי דכפרק עול ומפר כרית ומגלה פנים אית עשה כרת ולא חשיב להו כדדי עשה ושלשום כריתות משום דלא אשכנזי בהו לאו:

ואורבנן. לית להו כרת כפרק עול ומפר אצטריה ומגלה פנים אלא מוקמינן ג' כריתות בעובד' כוכבים כפרק פירא כריתות (סנהדרין דף כ"ד): ע"כ גלינן: מאי יימי ויימי פר ב' קסבר דכיון שחלקם מכל חייבי מיתות כ"ד דממונן פלט חלקיהו להו מכל מתכפרים וקשיא דלמיה ככש או איל וז"ל אפי"ן איכא שום מתכפר דמיימי מ"מ הוה ליה לאקשוי:

והרי איסור מצוה ואיסור קרושה דפציג ר"ע ורבנן. ככל דוכמי שפיטא ליה להש"ס דחייבי ללאין לר"ע דלמך אין קידושין תופסין בחייבי ללאין לאו בני חליה וייבוס וינהו כמו חייבי כריתות הכל ובהעבר (לקמן דף ע"ג): גבי פלוג דכל וכרות שפכה ודכפר ד' מיתות (סנהדרין דף נ"ג): ומינה לר"י דלמאי לא אמרינן נמי לר"ע דלמיה עשה ולימי לא תעשה: בתו

ולא בעבודת כוכבים. אין חייבין צבור להניח פר לעולה ושעיר להטאת: אלא על דבר שחייבין על ודונו כרת ועל שגגתו מטא. כגון זיבות וקטור ונסך והשתחוואה אבל מהנך ומנשק לא והך כדון מעליה נפקא דמפרש ואולי: ונאמר להלן ע"פ. כתיב שהוא מופנה לדרשא: לאשמה העס. כלומר אשמתו כאשמת צבור: (ולא בעבודת כוכבים). קרן עבודת כוכבים כפרשת שלח לך ופי תשגו: מעיני פשעיו. מפר העלם דבר: ואם נפש אחת. המס כתיב כפרשת שלח לך: מעיניו. מלצור והמס: יליפין להו מפר העלם: תורה אחת. לענין קרן כתיב (ב) צפר עבודת כוכבים. מורה כל המורה כמשמע הוקשה כל המורה לענין קרן לעבודת כוכבים: מה עבודת כוכבים (ב) על דבר שזוהי כרת ושגגתו מטא. כדמתי המס והנפש אשר תעשה ביד רמה ונכרתה: אלאמה כולה פרשתא דנגד שזוהי כרת ושגגתו מטא ממשעמי: אשכנזי יידי ונאמר משיח. כהך היקשא לא משמע אלא הני דמתי והנפש ואלו לנדן כמשמע שכן יחידין דמי קרלי כתיבי כפרשת ואם נפש אחת (ב) בעבודת כוכבים: אמר קרא. בני יידי ונשיא ומשיח: ואם נפש. וי"ו מוסף על ענין רש"י: וילמד עליון מחמתו. כדור מיימידיס: יליף מעיני מעיני. שאר מלות מעבודת כוכבים: מרובים. עיר הנחת: יכול נחלק כקרבתיהו. אם עבדו בני עיר אחת עבודת כוכבים כשגגו כל חלוקים כקרבתם שלא יביא כל אחד קרבנו עשרה כחיד: פ"ל כו'. אין חלוקים ממות יידי אלא רוב ישראל או כו"ן כדמתי ואם מעיני העדים (וכמנכר טו) אכל בני עיר אחת יידידיס הס: כהורא. היינו העלם דבר שזוהי כ"ד שבעבודת כוכבים מותרת ועשו צבור על פייה: א"ר. אפי"ן לא משכחת לה קרן נחלק יימא לריבוס אהו מרובים חילוק בין יידי וליכא הלך אין להם כפרה קמי"ל: אמו אנוסם אכזי. ששאה אחיו מאכזי אחרין קן ומת בלא נים ופלה לפני נה לייבוס: כפלוגמא דר' יהודה ורבנן. דלמתי' לעיל (דף ד'). ורבי יהודה אוקר כלאוקס אפי"ן ורבי יהודה לא משכחת לה אם נפלה לפני נה לייבוס אלא לרבנן וכאוקס ולהכי לא תנא לה דכפלוגמא לא קא מיימי: והרי איסור מלוה ואיסור קדושה. לקמן כפרק כ"ד כו' (דף כ'). כל שאוקסרה איסור עוה לא מולת ולא ממייבוס איסור מלוה כגון שניתי מד"ס כדמפרש לקמן בפ"ב (כ"א). או איסור קדושה כגון שפלה לפני ממות או נמיה שיהא בלאו מולת ולא ממייבוס מולת דלא אלים איסור לאו בלא כרת לאפקועי ייבוס לגמרי ולא ממייבוס דהא אוקרה ל"י. ופליג ר"ע דלמך כפי' החולן (לקמן דף מט). חייבי ללאין כחייבי כריתות דקתני איהו ממזל על שאר כפי' שהוא בלא יבא דיש ממזר מחייבי ללאין ולר"ע אלים לאו למיפטרנה בלא כלום כערוה גמור: אם הלוה. כרת ערוה ממייבוס: רבי

ולא בעבודת כוכבים אלא על דבר שחייבין על ודונו כרת ושגגתו המאה ור"ת נמי אכל מצוה שבתורה שחייבין על ודונו כרת ועל שגגתו מטא יחיד מביא בשבה או שעירה נשיא מביא שיעיר משיח וב"ד מביאין פר ובעבודת כוכבים יחיד נשיא ומשיח מביאין שעירה צבור מביאים פר ושעיר פר לעולה ושעיר לחמאת מה"מ ור"ת יגודעה החמאת אשר הטאו עליה רבי אומר נאמר כאן עליה ונאמר להלן: עליה מה להלן דבר שחייבין על ודונו כרת ועל שגגתו המאה אף כאן דבר שחייבין על ודונו כרת ועל שגגתו מטא אשכנזי צבור משיח מולן דכתיב במשיח: לאשמת העם הרי משיח כצבור יחיד ונשיא אחיא מצות מצות אלא בעבודת כוכבים אלא על דבר שחייבין על ודונו כרת ועל שגגתו מטא צבור בעבודת כוכבים יליף מעיני מעיני נשיא ומשיח מואם נפש אחת אחד יחיד ואחד נשיא ואחד משיח במשמע וי"ו מוסף על ענין ראשון וילמד תחתון מן העליון ורבנן האי סברא מנא להו נפקא אלהו מ"דמקרי ליה ר' יהושע לבריה תורה אחת יהיה לכם לעושה בשגגה והנפש אשר תעשה ביד רמה הוקשה כל התורה כולה לעבודת כוכבים מה עבודת כוכבים דבר שחייבין על ודונו כרת ועל שגגתו מטא אף כל דבר שחייבין על ודונו כרת ועל שגגתו מטא אשכנזי יידי ונשיא ומשיח בין בעבודת כוכבים ובין בשאר מצות צבור בעבודת כוכבים מנין אמר קרא ואם נפש וילמד עליון מחמתו אלא צבור בשאר מצות מולן יליף מעיני מעיני ורבי האי תורה אחת מאי עביד ליה מיבעי ליה לכרתיה וליפי שמצינן שחיד להו הכתוב בין יחידים למרובים יחידים בסקילה לפיכך ממונן פלט מרובין כסיף לפיכך ממונן אבד יכול נחלק בקרבנותיהו תלמוד לומר תורה אחת יהיה לכם מ"מתקין לה רב חלקיה מההורגיא מעמא דכתב רחמנא תורה אחת יהיה לכם הא לאו הכי ה"א נחלק מאי ליימי ליימי פר צבור בשאר מצות הוא דמיימי כשבה יחיד בשאר מצות הוא דמיימי שעיר נשיא בשאר מצות הוא דמיימי פר לעולה ושעיר לחמאת צבור בעבודת כוכבים הוא דמיימי ואלא מאי שעירה יחיד נמי היינו קרבנו איצטריך לעולה ושעיר הואיל וצבור בהוראה מיימי פר לעולה ושעיר קמי"ל א"ל לוי לרבי מאי איריא דתני מ"ו ליתני מ"ו א"ל כ"כדמומה ל"י שאין לו מוח אנוסת מאי דעתך אמו אנוסת אביו אמו אנוסת אביו פלוגתא דרבי יהודה ורבנן היא ובפלוגתא לא קא מיימי ולא והרי איסור מצוה ואיסור קרושה דפליגי רבי עקיבא ורבנן וקתני כפרקין קא אמרינן והא בית שמאי מתירין את הצרות לאחין ובית הלל אוסרין בית שמאי במקום והרי אשת אחיו שלא היה בעולמו דפליגי

תורה אור השלם
1. ונדקדקה חקיקת אשר חטאו עליהן והקריבו הקהל פר בן בן בן חקיקת והכביא את לפני אהל מועד.

2. ואשה אל אחיה לא תקח לרר לגלות עקרה עליה בחייה: ויקרא ד יח

3. אם הבין המשפחה יקרא לאשמה היום והקריב על חטאתו אשר חטא פר בן בן בן חקיקת ליה חקיקת: ויקרא ד יח 4. אשר נשיא וקשה אמת מקל מצות י"י אלקיך אשר לא תעשינה בשגגה וקשה: ויקרא ד יב

ואם נפש אמת חקיקת בשגגה פגע בארץ בעשוקה אמת ממונה י"י אשר לא תעשינה ויקרא ד יב 5. ואם קל ערת ישראל ישנו ועלם דבר מעיני הקהל ועשו אמת מקל מצות י"י אשר לא תעשינה ואשמה: ויקרא ד יב

6. והיא מעיני העדה נעשה לה שגגה ועשו כל העדה פר בן בן בן אהר ליעלה לרתי ינוח ל"י ומנחתו ונסכו במשפט ושעיר עיזים אהר לחות: כמדרב טו ד יב 7. ואם נפש אמת חקיקת בשגגה והקריב ע"ב בת שגגתה לחמאת:

8. הארזר בבני ישראל ולמי יקר בחוקם תורה אמת יהיה לכם לעשה בשגגתו ונאמר אשר תעשה ביד רמה י"י הארזר וכן דבר את י"י הוא סגוף ונכרתה הנפש והוא מקרב עקרה: כמדרב טו ט"ל

הגדות הב"ח
(א) רש"י ר"ה מורה וכו' כתיב מפרשת עונות כוכבים: (ב) ר"ה מה עונות כוכבים דבר מלי ותיבת על נחלק:

בית הלל אינה מושגה